

Zarządzenie Nr. 38./2012

Dyrektora Generalnego Służby Więziennej

z dnia 14 maja 2012 r.

w sprawie szczegółowego sposobu wykorzystywania psów do realizacji zadań
Służby Więziennej

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i 11 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.¹⁾) zarządza się co następuje:

§ 1.

Zarządzenie określa:

- 1) możliwości wykorzystania psów w Służbie Więziennej;
- 2) warunki pozyskiwania i doboru psów do zadań realizowanych przez Służbę Więzienną;
- 3) metody tresury doskonalącej prowadzonej z psami po kursie zasadniczym;
- 4) cechy przydatności psów do pełnienia służby;
- 5) sposób żywienia i pielęgnacji psów oraz normy należności sprzętu stosowanego do ich tresury;
- 6) warunki wycofania psa ze służby;
- 7) wzory dokumentacji prowadzonej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, zwanych dalej „jednostkami”, która określa szczegółowy sposób wykorzystania i postępowania z psami.

§ 2.

1. Do służby z psem wyznacza się funkcjonariusza posiadającego odpowiednie kwalifikacje zawodowe.
2. Pies jest wykorzystywany do ochrony jednostek, a w szczególności:
  - 1) ochrony funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”;
  - 2) wzmocnienia konwojów;
  - 3) pościgu;

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r., Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 291, poz. 1707.

- 4) kontroli osób, ich rzeczy i bagaży, pojazdów i ich ładunków oraz pomieszczeń;
  - 5) poszukiwania i wskazywania ukrycia środków odurzających i substancji psychotropowych, zwanych dalej „środkami”;
  - 6) poszukiwania i wskazywania materiałów wybuchowych;
  - 7) tropienia śladów.
2. W czasie przeszukiwania pomieszczeń, pojazdów lub bagaży, pies może się poruszać luzem lub na smyczy.
  3. W czasie patrolowania terenu jednostki w porze dziennej, przewodnik prowadzi psa służbowego w kagańcu i na smyczy. W porze nocnej pies może poruszać się bez smyczy, w odległości zapewniającej jego obserwację i wykonywanie przez niego poleceń przewodnika.
  4. W czasie kontroli osób przy wykorzystaniu psa specjalnego wyszkolonego w zakresie wyszukiwania środków, pies porusza się na smyczy i pozostaje odpowiednio odgradzony od osoby przeszukiwanej.
  5. Pies nie może zagrażać bezpieczeństwu osób postronnych i należy zapewnić mu warunki, które nie będą zagrażać jego zdrowiu.
  6. Dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego, zwany dalej „dyrektorem”, może powierzyć przewodnikowi, za jego zgodą, całodobową opiekę nad psem poza terenem jednostki z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia przez jednostkę warunków bytowych dla psa.
  7. W przypadku powierzenia przewodnikowi opieki nad psem poza terenem jednostki, psu należy również zapewnić warunki do odpoczynku na terenie jednostki.

§ 3.

1. Stan etatowy psów ustala dyrektor jednostki.
2. W przypadku potrzeby wprowadzenia lub zwiększenia liczby psów w jednostce, specjalista ds. ochrony właściwego okręgowego inspektoratu Służby Więziennej, zwany dalej „specjalistą”, opracowuje i przesyła do Dyrektora Biura Ochrony i Spraw Obronnych Centralnego Zarządu Służby Więziennej, zwanego dalej „Dyrektorem Biura”, wniosek o przydzielenie psów.
3. Na podstawie wniosków, o których mowa w ust. 2, Dyrektor Biura określa liczbę psów przewidzianych do zakupu, ustala datę oraz wskazuje jednostkę, w której odbędzie się ich nabór.

4. Dyrektor przeprowadzając nabór psów odpowiada za prawidłową jego organizację i przebieg, a w szczególności zobowiązany jest:
  - 1) zamieścić na stronie internetowej jednostki informację o terminie i miejscu jego przeprowadzenia oraz wieku, rasie (w danym typie rasy) i płci psa;
  - 2) powołać komisję uczestniczącą w naborze psów;
  - 3) zapewnić sprzęt wykorzystywany podczas naboru;
  - 4) wyznaczyć funkcjonariuszy do obsługi psów w trakcie naboru;
  - 5) zapewnić na czas naboru samochód do przewozu ludzi i psów;
  - 6) po zakończeniu naboru przesłać do Dyrektora Biura informację zawierającą nazwy zakupionych psów, ich numery ewidencyjne oraz kwoty wydatkowane na ich zakup.
5. W przeprowadzeniu naboru psów uczestniczą funkcjonariusze Działu Szkolenia Przewodników i Tresury Psów Służbowych Zakładu Karnego w Czarnem, zwanego dalej „Działem Szkolenia”.
6. Funkcjonariusze Działu Szkolenia, którzy uczestniczą w naborze, zobowiązani są do:
  - 1) sprawdzenia przydatności oferowanych psów do wykonywania zadań służbowych;
  - 2) zakwalifikowania do zakupu psów o odpowiednim stanie zdrowia i budowie oraz dobrze rozwiniętych cechach użytkowych;
  - 3) przedstawienia propozycji ceny zakupu;
  - 4) opracowania dokumentacji nowo zakupionych psów;
  - 5) określenia przewodnikom odbierającym psy szczególnych wytycznych do postępowania z nowo zakupionymi psami.
7. Warunki kwalifikacji psów do służby w trakcie naboru określa załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.
8. Po zakwalifikowaniu psa do służby sporządza się protokół zakupu psa, którego wzór określa załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 4.

1. W ramach tresury doskonalącej przewodnik tresuje psa służbowego w wymiarze 4 godzin w miesiącu, natomiast psa specjalnego minimum godzinę dziennie każdego dnia pełnienia służby przez przewodnika.

2. Podczas prowadzenia tresury doskonalącej należy ćwiczyć umiejętności psa zdobyte na specjalistycznym kursie.
3. Do ćwiczeń podczas tresury doskonalącej wykorzystuje się próbki środków.
4. Sposób postępowania z próbkami środków do celów szkoleniowych następuje z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124).
5. Za ewidencję i wykorzystanie próbek środków w jednostce odpowiada przewodnik psa specjalnego.
6. Celem rozwijania umiejętności psa specjalnego w ramach tresury doskonalącej należy przeprowadzić, nie rzadziej niż raz w miesiącu, szkolenie o maksymalnym stopniu trudności.

§ 5.

1. Przydatność psa do służby sprawdza się, nie rzadziej niż raz w roku, na podstawie:
  - 1) stanu zdrowia psa potwierdzonego przeglądem weterynaryjnym;
  - 2) prób cech użytkowych przeprowadzanych przez przewodnika przy udziale kierownika działu ochrony.
2. Cechy użytkowe psa podlegają ocenie specjalisty w trakcie wykonywanych przez niego czynności kontrolnych.
3. W przypadku negatywnego wyniku prób cech użytkowych, pies zostaje poddany odrębnej tresurze doskonalącej w jednostce, przez okres nie przekraczający trzech miesięcy.
4. W trakcie trwania odrębnej tresury doskonalącej, pies może być wykorzystywany w służbie, z wyłączeniem wykonywania czynności, z którymi występują trudności.
5. Po okresie odrębnej tresury doskonalącej, następuje powtórne sprawdzenie cech użytkowych psa, przy udziale funkcjonariuszy Działu Szkolenia.
6. W celu przeprowadzenia prób cech użytkowych, o których mowa w ust. 5, dyrektor zwraca się pismem do dyrektora Zakładu Karnego w Czarnem o delegowanie funkcjonariuszy Działu Szkolenia.
7. Wyniki z czynności określających przydatność psa do służby odnotowuje się w „Księżce Psa”, której wzór określa załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

§ 6.

1. W ramach obowiązujących stawek budżetowych żywienie psa powinno być dostosowane do potrzeb jego organizmu i funkcji fizjologicznych oraz uwzględniać wykonywane przez niego zadania.
2. Sposób żywienia, oraz profilaktykę psów określa załącznik nr 4 do niniejszego zarządzenia.
3. Na wniosek przewodnika sprawującego opiekę nad psem poza terenem jednostki, dyrektor może wyrazić zgodę na wypłacenie przewodnikowi równoważnika pieniężnego, według należnej normy wyżywienia psa lub przekazanie karmy w naturze.

§ 7.

1. Nie zezwala się na prowadzenie rozrodu psów.
2. Lokalizacja oraz parametry techniczne pomieszczeń dla psów powinny spełniać wymogi utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt wykorzystywanych do celów specjalnych określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt wykorzystywanych do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych (Dz. U. Nr 16, poz. 166).
3. Warunki wymienione w ust. 2 dotyczą pomieszczeń nowych lub przebudowywanych po wejściu w życie niniejszego zarządzenia.
4. Kojce przeznaczone dla psów utrzymuje się w czystości oraz dezynfekuje i deratyzuje co najmniej raz na kwartał.
5. Sprzęt niezbędny do tresury psów oraz jego ilość określa załącznik nr 5 do niniejszego zarządzenia.

§ 8.

1. Decyzję o wycofaniu psa podejmuje komisja powołana przez dyrektora, w skład której wchodzi w szczególności:
  - 1) kierownik działu ochrony;
  - 2) przewodnik psa;

- 3) lekarz weterynarii – jedynie w przypadku wycofania psa ze służby z przyczyn zdrowotnych.
2. Wartość pieniężna psa jest równa:
  - 1) przed tresurą – cenie zakupu;
  - 2) po tresurze – cenie zakupu powiększonej o 50% (zostaje ona wpisana do Książki Psa, po zakończeniu kursu tresury).
3. Wartość pieniężna psa ulega odpowiedniemu zmniejszeniu wraz z wiekiem psa i wynosi:
  - 1) 80% - po ukończeniu przez psa piątego roku życia;
  - 2) 60% - po ukończeniu przez psa szóstego roku życia;
  - 3) 40% - po ukończeniu przez psa siódmego roku życia;
  - 4) 20% - po ukończeniu przez psa ósmego roku życia;
  - 5) 5 % - po ukończeniu przez psa dziewiątego roku życia.
4. Komisja, o której mowa w ust. 1, w pierwszej kolejności rozważa decyzję o sprzedaży lub przekazaniu psa przewodnikowi. Nie można sprzedać lub przekazać psa przewodnikowi, jeżeli przyczyna wycofania psa ze służby jest następstwem zawinionego działania tego przewodnika.
5. W przypadku, gdy pies nie zostanie sprzedany po cenie ustalonej przez komisję, może on zostać nieodpłatnie przekazany innej osobie lub instytucji gwarantującej należyłą opiekę nad psem, z uwzględnieniem ust. 4.
6. Po wycofaniu psa ze służby, należy go przekazać nowemu właścicielowi, w terminie nie przekraczającym 30 dni.
7. Do Dyrektora Biura oraz Działu Szkolenia przesyła się informację dotyczącą wycofania psa ze służby, o której mowa w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia.

§ 9.

1. W przypadku braku potrzeby dalszego użytkowania psa w danej jednostce, dyrektor podejmuje decyzję o przekazaniu go do innej jednostki, po wcześniejszym uzgodnieniu tego działania z jej dyrektorem.
2. Z czynności wymienionej w ust. 1, sporządza się protokół przekazania psa, którego wzór określa załącznik nr 6 do niniejszego zarządzenia.

§ 10.

Przewodnik psa prowadzi następującą dokumentację:

- 1) książkę psa;
- 2) dziennik pracy psów służbowych, którego wzór został określony w załączniku nr 7 do niniejszego zarządzenia;
- 3) dziennik pracy psa specjalnego, którego wzór został określony w załączniku nr 8 do niniejszego zarządzenia;
- 4) rejestr psów znajdujących się na stanie jednostki, którego wzór określa załącznik nr 9 do niniejszego zarządzenia;
- 5) protokół znalezienia środków odurzających lub substancji psychotropowych wskazanych przez psa specjalnego, którego wzór określa załącznik nr 10 do niniejszego zarządzenia.

§ 11.

1. Specjalista prowadzi rejestr psów w podległych jednostkach.
2. Dział Szkolenia prowadzi rejestr przeprowadzonych prób cech użytkowych oraz rejestr psów, który jest aktualizowany na podstawie otrzymywanych protokołów przekazania i wycofania psa ze służby.

§ 12.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 21 maja 2012 r.

Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
gen. Jacek Włodarski

Warunki kwalifikacji psów do służby w trakcie naboru

1. Do służby kwalifikuje się psy w wieku od 1 roku do 2 lat o budowie i szacie zgodnej ze wzorcem rasy, dobrej kondycji oraz odpowiednim stanie zdrowia. Wyjątkowo dopuszcza się odstępstwa w zakresie wieku w przypadku:
  - 1) powierzenia tresury doświadczonemu przewodnikowi;
  - 2) zakupu psa o szczególnych predyspozycjach do tresury;
  - 3) zakupu psa rasy późno dojrzewającej pod względem psychicznym.
2. O zakwalifikowaniu psa do tresury pod względem zdrowotnym decyduje lekarz weterynarii z Działu Szkolenia.
3. W momencie zakupu psy muszą posiadać:
  - 1) aktualne zaświadczenie o szczepieniu przeciwko wściekliźnie;
  - 2) wyniki badania w kierunku dysplazji stawów biodrowych (z wyjątkiem psów ras małych).
4. Wady dyskwalifikujące psa do tresury w Służbie Więziennej:
  - 1) wady i choroby dotyczące układu nerwowego np.: nadpobudliwość ruchowa, otypiałość lub zmniejszona reakcja na bodźce środowiskowe, inne atypowe zachowania;
  - 2) wady i choroby narządów zmysłów, a w szczególności oczu, uszu, nosa, zaburzenia równowagi;
  - 3) wady i choroby narządu ruchu, a w szczególności budowa nietypowa dla danej rasy, dysplazja stawów, kulawizny, krzywica;
  - 4) wady i choroby układu powłokowego, takie jak uszkodzenia skóry i sierści, nieprawidłowa szata, uszkodzenia poduszek łap i pazurów;
  - 5) zaburzenia przemiany materii objawiające się między innymi wychudzeniem, otyłością;
  - 6) wnętrostwo.
5. Wady obniżające użytkowość psa mogące skutkować nie zakwalifikowaniem do tresury:
  - 1) nieprawidłowy zgryz, braki w uzębieniu, uszkodzone szkliwo na zębach;
  - 2) niewielka przepuklina pępkowa lub nadmiernie wyczuwalny pępek;

- 3) ciąża lub ciąża urojona;
- 4) niepodciągnięte sutki po odstawieniu szczeniąt.
6. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia występowania innych niż wymienione wad i chorób, decyzję o zakwalifikowaniu psa do tresury podejmuje lekarz weterynarii z Działu Szkolenia.
7. W razie pozytywnego wyniku badań i oględzin ciała psa, może on być zakwalifikowany do przeprowadzenia prób cech użytkowych. Ich celem jest określenie typu systemu nerwowego oraz przydatności psa do służby.
8. W trakcie naboru psów do służby ocenie podlegają:
  - 1) wzrok;
  - 2) słuch;
  - 3) reakcja psa na wystrzały z broni palnej - pies powinien zachowywać się obojętnie i spokojnie wobec strzałów oddawanych z odległości ok. 30-40 m od niego z broni palnej;
  - 4) agresywność psa (psy służbowe) - celem próby obrony przewodnika jest zbadanie zdolności obrończych psa, jego pewności oraz stopnia twardości. Próba ta przebiega następująco: nieznana psu osoba w odległości ok. 5 m, w sposób zdecydowany atakuje opiekuna psa. Opiekun trzymając psa na smyczy jednocześnie głosem i gestem pobudza psa do ataku. Próba ta może być też połączona z pościgiem. Pies poddany tej próbie powinien bez ociągania się zaatakować napastnika.

Próba czujności i popędu do samoobrony ma na celu sprawdzenie u psa reakcji w sytuacji zagrożenia pod nieobecność opiekuna. Próbę tę przeprowadza się w następujący sposób: opiekun po przywiązaniu psa (np. do ławki, drzewa itp.) oddala się, pozostawiając go samego. Po jakimś czasie, do psa skrada się obca osoba, która z rosnącą agresją zaczyna go atakować. Pies poddawany tej próbie powinien wykazać się czujnością opartą na nieufności oraz pożądaną ostrością;
  - 5) umiejętność aportowania (psy specjalne) – aportowanie różnych przedmiotów (np. klocek drewniany, piłeczka tenisowa, rękawiczka, aport z juty). Aportowanie przeprowadza się na smyczy i „luzem” w pomieszczeniu oraz na terenie otwartym z wykorzystaniem różnorodnego podłoża. Pies podczas tej próby musi wykazać się pasją do aportowania różnych przedmiotów, radością z zabawy i pewnością w zachowaniu. Podczas

wykonywania próby należy rozbawić psa aportem „nie wpadającym w oczy”, przeprowadzić ją w terenie o różnym nasileniu bodźców rozpraszających. Należy zwrócić uwagę na kierunek wiatru, miejsce ukrycia przedmiotu „nie pod wiatr”. Teren wykorzystany do ćwiczeń to teren otwarty oraz pomieszczenia zamknięte. Próba powinna wykazać predyspozycje psa do natychmiastowego podjęcia pracy węchowej tzw. dolnym wiatrem, intensywnie i z dużą podniecią, aż do momentu odnalezienia przedmiotu.